

MEDICAL SCIENCE

Вплив масажу на психоемоційний стан хворих з остеохондрозом шийного відділу хребта

О. Ю. Гузак, О. Б. Мальцева, Л. П. Русин, Ю. В. Дуткевич-Іванська

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Corresponding author. E-mail: axela337uz@gmail.com

Paper received 09.12.17; Revised 13.12.17; Accepted for publication 15.12.17.

<https://doi.org/10.31174/SEND-NT2017-148V16-13>

Анотація. Стаття присвячена вивченню впливу масажу на психоемоційний стан у хворих на остеохондроз шийного відділу хребта (ОШВХ). Встановлено, що масаж у поєднанні з психоемоційною корекцією пацієнтів значно покращує психоемоційні показники та якість життя (ЯК) хворих.

Ключові слова: остеохондроз шийного відділу хребта, психоемоційні порушення, масаж.

Вступ. Дослідження останніх десятиріч свідчать про тенденції до погіршення стану психічного здоров'я населення України. При цьому відбувається випереджаюче кількісне зростання несприятливих форм психічних розладів при захворюваннях внутрішніх органів, обумовлених неблагоприємними екологічними умовами, істотними змінами виробничих відносин, соціально-психологічних стереотипів і цінностей в умовах кризи і ринкових перетворень. На фоні прогресування захворювань внутрішніх органів прискорений темп сучасного життя, економічні проблеми, побутові негаразди створюють умови для формування хронічного стресу, на тлі якого розвиваються астеничні та психоемоційні порушення, тривожні та депресивні розлади [1,2].

Структура захворюваності на психічні розлади в Україні характеризується неухильним зростанням порушення захворювань, серед яких переважають невротичні, соматоформні та стресові розлади [1,3].

Кваліфікована допомога хворим при наявності у них неврологічних проявів остеохондрозу шийного відділу хребта (ОШВХ) є однією з найбільш складних, багатопланових та остаточно не вирішених проблем сучасної науки, а отже, важливим завданням фізичної реабілітації, як складової медичної реабілітації [2,4,5].

В оздоровленні хворих на ОШВХ фахівці цієї галузі медичної науки досягли значних успіхів в обґрунтуванні дії фізичних чинників на стан опорно-рухової системи, створенні нових реабілітаційних методик (Кенц В.В., Литвиненко А.Г., 1998; Бабов К.Д., 1999; Богданов Н.Н., 1999; Маколінець В.І., 1999; Золотарьова Т.А., 2000; Пшетаковський Й.Л., 2000; Сокрут В.Н., 2000; Богатирьова Т.В., 2001; Шмакова І.П., 2001; Тондій Л.Д., 2002; Васильєва Л.Ф., 2002; Самосяк І.З., 2004). Проте в сучасній медицині є серед не вирішених проблем відновлювального лікування пацієнтів із неврологічними проявами захворювань, потреба удосконалення системи реабілітації хворих на остеохондроз: пошук нових форм і методичних підходів до реабілітаційного процесу на різних його етапах. В основу проведеного дослідження були включені

ні питання застосування лікувального масажу, мануальної терапії та психокорекції у хворих на ОШВХ.

Мета дослідження: вивчення ефективності відновлювального лікування хворих на ОШВХ.

Методи дослідження. У статті представлено окремий етап комплексних досліджень. Під наглядом знаходились 35 хворих на ОШВХ з симптомами ПЕР, що проходили курс відновлення в реабілітаційному відділенні Ужгородської міської поліклініки (ЛК-1). Оцінку результатів оздоровлення проводили за двома напрямками: на основі отриманих раніше і опублікованих матеріалів щодо позитивного впливу ЛФК, масажу та фізіопроцедур на клініко – функціональні показники, проводили і аналіз результатів оздоровлення за змінами психоемоційного стану пацієнтів та ступенем досягнення загальної мети оздоровлення. Використання загальних та спеціальних опитувальників, тестів (по виявленню інтенсивності головного болю та головокружіння) а також шкали Гамільтона та шкали Спілберґера – дозволили деталізувати окремі прояви психоемоційних розладів при ОШВХ та відслідкувати їхню динаміку.

Результати дослідження. Якісна корекція функціональних порушень хребта, як основа репаративних процесів, профілактика дегенеративно-дистрофічних змін можлива лише за умови урахування усіх аспектів патогенезу (психоемоційного, механічного).

У дослідженні приймали участь 35 хворих на ОШВХ на базі Ужгородської міської поліклініки. За результатами дослідження було сформовано комплекс психокорекційних та маніпулятивних складових частин комплексу фізичної реабілітації. Було вивчено раціональність поетапної корекції (спочатку психологічної, а потім мануальної). При первинному обстеженні клінічний стан хворих ОШВХ відповідав даним літератури. Діагностична пальпація окремих м'язових груп підтвердила наявність хворобливих змін: у всіх хворих – напруженість задньої групи м'язів плечей, напруженість паравертебральних м'язів, ослаблений тонус задньої групи м'язів ший, опір при натискуванні.

Таблиця 1. Динаміка функціональних показників у хворих ОШВХ з симптомами психоемоційних розладів під впливом масажу на базі міської поліклініки м.Ужгород

№ п/п	Характеристика показників норми	Характеристика показників ОШВХ при обстеженні	До масажу n = 35		Після масажу n = 35		% зникнення
			абс.	%	абс.	%	
1	Нахил голови вперед до кута 70-75°	Помірне обмеження до 65°	8	23	3	37	63
		Значне обмеження – менше 65°	27	77	9	33	67
2	Розгинання голови (назад) до кута 45-50°	Помірне обмеження - до 35°	16	46	3	31	69
		Значне обмеження – менше 35°	19	54	9	47	53
3	Поворот голови в обидва боки можливий до кута 60-65°	В межах норми, але супроводжуються «хрустом»	35	100	8	23	77
4	Нахил голови у фронтальній площині можливий до кута 10-15° в обидва боки	Зменшення амплітуди рухів (тугорухомість) в усіх напрямках, супроводжуються «хрустом»	35	100	9	25	75

При об'єктивному огляді відзначено наявність порушень: у всіх хворих – повороти голови в обидва боки супроводжувалися «хрустом», амплітуда рухів в усіх напрямках зменшена, Таблиця 1. При поступленні

на оздоровлення були проведені також психоневрологічні дослідження, які підтвердили наявність у хворих ОШВХ комплексу психоемоційних порушень, табл. 2.

Таблиця 2. Динаміка психоемоційних показників у хворих ОШВХ з симптомами психоемоційних розладів під впливом масажу на базі міської поліклініки м.Ужгород

№	Психоемоційні порушення	До курсу масажу n = 35		Після курсу масажу			
		абс	%	Значне покращення		Незначне покращення, без змін	
				абс	%	абс	%
1.	Швидка втомлюваність	35	100	18	51	17	49
2.	Загальна слабкість	35	100	19	54	16	46
3.	Емоційна лабільність, знервованість	21	60	12	57	9	43
4.	Роздратованість, песимізм, невтриманість, негативізм	18	51	10	56	8	44
5.	Пониження енергії, упадок сил, зменшення загальної активності	21	60	17	81	4	19
6.	Порушення сну:						
	а) важкість засинання	35	100	25	71	10	29
	б) порушення нічного сну, безпідставні пробудження, неспокій	35	100	25	71	10	29
	в) відсутність почуття бадьорості та відпочинку, пробудження ранком невиспаним, відчуття розбитості зранку	35	100	25	71	10	29

В кінці курсу масажу було зафіксовано позитивну динаміку перебігу ОШВХ, що було підтверджено при опитуванні пацієнтів, дослідженнях клінічних, функціональних та психоневрологічних показників.

Неприємні відчуття (дискомфорт) в шиї у спокої зменшились в шиї, області надпліч при рухах зменшилась за інтенсивністю. Процент зникнення помірних порушень при нахилах голови вперед та розгинаннях голови назад відмічено відповідно у 63% та 69% пацієнтів.

Власні дослідження підтвердили дані літератури про позитивний вплив масажу на психоемоційні показники у хворих із дегенеративно- дистрофічними ураженнями хребта, в тому числі при ОШВХ. Так, 17 (81%) хворих спостерігали підвищення енергійності, посилення загальної активності, 12 (57%) – зниження емоційної лабільності, знервованості.

Значне зменшення роздратованості та ознак песимізму, невтриманості та негативізму відмічено у 10 (56%) хворих. Окремі показники порушень нічного відпочинку теж змінились в напрямку нормалізації: у 25 (71%) хворих важкість засинання та відчуття ранкової розбитості значно зменшились; пацієнти відмітили збільшення бадьорості та відпочинку в ранкові години, покращення загальної працездатності.

Висновки. Власні дослідження підтвердили дані літератури про позитивний вплив масажу на психоемоційні показники у хворих із дегенеративно- дистрофічними ураженнями хребта, в тому числі при ОШВХ. Представлені дані є окремими етапом досліджень по розробці комплексів реабілітації для хворих на ОШВХ, потребують подальшого аналізу та вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абабков В. А. Адаптация к стрессу. Основы теории, диагностики, терапии. – М.: Перре, 2004. – С. 166.
2. Котелевський В.І. Система комплексного застосування елементів психокорекції, лікувального масажу та мануальної терапії (ПЛМ) у медичній реабілітації хворих на вертебральний остеохондроз//Харків: Медицина и ... - 2007.-№ 4.-С. 50–53.
3. Крадинов А.И., Черноротов В.А., Крадинова Е.А. Распространённый дегенеративно-дистрофический процесс в шейном отделе позвоночника//Вестник физиотерапии и курортологии.- 2012. - № 2. – С. 128 – 129.
4. Мороз Г.С. Депресивні та тривожні розлади в терапевтичній практиці: поширеність, діагностика та лікування//Theoria.- 2011.-№3.-с. 19-23.
5. Путилина М.В. Особенности диагностики и лечения дорсопатий в неврологической практике //Consillium medicum: журнал доказательной медицины для практикующих врачей. – 2006. – Том 8. – С. 44-48.

REFERENCES

1. Ababkov VA Adaptation to stress. Fundamentals of theory, diagnosis, therapy. - M.: Perret, 2004. - P. 166.
2. Kotelevsky V.I. System of complex application of elements of psychocorrection, therapeutic massage and manual therapy (PLM) in medical rehabilitation of patients with vertebral osteochondrosis//Xarkov: Medicine and....-2007.-No. 4.-P.50-53.
3. Kradinov AI, Chernorotov VA, Kraidinova E.A. Propagated degenerative-dystrophic process in the cervical spine.//A journal of physiotherapy and health resorts.-2012. - No. 2. - P. 128 - 129.
4. Moroz G.S. Depressive and anxiety disorders in therapeutic practice: prevalence, diagnosis and treatment // Therapia.- 2011.-№3.-p. 19 -23.
5. Putilina MV Features of diagnosis and treatment of dorsopathies in neurological practice // Consillium medicum: a journal of evidence-based medicine for practicing doctors. - 2006. - Volume 8. - P. 44-48.

The effect of the massage on the psycho-emotional state of patients with osteochondrosis of the cervical spine

O. U. Huzak, O. B. Maltseva, L. P. Rusin, Y. V. Dutkevich-Ivanskaya

Abstract. The article is devoted to the study of the effect of the massage on the psycho-emotional state of patients with osteochondrosis of the cervical spine. It has been established that massage combined with psycho-emotional correction of patients significantly improves the psycho-emotional parameters and quality of life of patients.

Keywords: *osteochondrosis of the cervical spine, psycho-emotional disorders, massage.*

Влияние массажа на показатели психоэмоционального состояния у больных остеохондрозом шейного отдела позвоночника

А. Ю. Гузак, О. Б. Мальцева, Л. П. Русин, Ю. В. Дуткевич-Иванская

Аннотация. Статья посвящена изучению влияния массажа на психоэмоциональное состояние у больных остеохондрозом шейного отдела позвоночника (ОШОП). Установлено, что массаж в сочетании с психоэмоциональной коррекцией пациентов значительно улучшает психоэмоциональные показатели и качество жизни (КЖ) больных.

Ключевые слова: *остеохондроз шейного отдела позвоночника, психоэмоциональные нарушения, массаж.*